

AKIF FAZLIĆ, NAČELNIK OPĆINE ILIJAŠ:

PRIVREDNA PROGRESIJA TEMELJNA JE ODREDNICA RADA ORGANA LOKALNE UPRAVE

Tekst: Rašid Hakić

Saradnik na pripremi materijala: Mirza Marukić, viši stručni
saradnik za privredu, zapošljavanje i lokalni razvoj općine Ilijaš

Fotografije: Općina Ilijaš

Devastiranost privredne i stambene infrastrukture samo su neka od obilježja ratnog perioda koji je na području općine Ilijaš imao svoje specifičnosti u odnosu na druga bh. područja. Nakon reintegracije, u prvoj poslijeratnoj godini, moralo se početi sa obnovljanjem svega, od elemenata društvenog sistema do obezbjeđenja osnovnih egzistencijalnih uslova za život.

Puno dilema, pitanja i obaveza za svakog pojedinca, ali i organe uprave lokalne zajednice u proteklih šesnaest godina.

Stoga i izborni slogan „Ekonomija i napredak“ Akifa Fazlića, tada kandidata za općinskog načelnika na lokalnim izborima 2012. godine, vrsnog poznavaoca privrednih i drugih prilika na području ove lokalne zajednice, sa višegodišnjim radnim iskustvom u organima općinske administracije, bio je logičan. A sve to s ciljem stavljanja u funkciju raspoloživih potencijala kako bi se obezbijedilo što optimalnije životno okruženje.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Gospodine Fazlić, šta je karakterisalo privredni ambijent općine Ilijaš tokom osamdesetih godina prošloga stoljeća ?

Akif Fazlić: Višegodišnja posvećenost razvoju lokalne zajednice

Ilijaš

VIŠEDECENIJSKA INDUSTRIJSKA SREDINA

A. FAZLIĆ:

Privreda Općine Ilijaš u osamdesetim godinama prošlog stoljeća bazirala se na velikim privrednim sistemima koji su bili nosici privrednog razvoja. U tom periodu uspješno su poslovali privredni subjekti, od kojih su, po broju zaposlenih, u oblasti metalske industrije prednjačili „Željezara Ilijaš“, te „INTAL BOSNA“ u drvoprerađivačkoj industriji.

Stoga su bili zanemareni gotovo svi drugi segmenti i grane privrednog razvoja na području ove lokalne zajednice kao što su turizam, poljoprivredna proizvodnja i usluge. Time je Ilijaš bio isključivo industrijska sredina u kojoj su se, zbog potrebe za

radnom snagom, zapošljavali ljudi iz mikro okruženja.

Međutim, bez obzira na činjenicu da su navedeni privredni sistemi imali izuzetan privredni značaj, još krajem osamdesetih godina su bilježili poslovnu stagnaciju. Uzrok tome u najvećoj mjeri bila je zastarjela tehnologija, koju je bilo potrebno modernizovati, reorganizovati u više manjih privrednih subjekata, i time učiniti konkurentnijom na tržištu. Ipak, sve to spriječila je totalna devastacija privredne infrastrukture tokom ratnog perioda.

Uslovi privređivanja danas, u uporedbi sa osamdesetim godinama prošlog stoljeća su uveliko različiti. Danas imamo veću slobodu kretanja ljudi, roba i kapitala, gotovo potpunu otvorenost tržišta, ubrzan razvoj informacionih tehnologija, narastajući

trend globalizacije, razvoj novih djelatnosti i tehnologija. Time su većina, u ranijem periodu radnointezivnih privrednih grana, postale tehnološki intenzivne što je karakteristično i za metaloprerađivačku i drvoprerađivačku industriju koje su bile okosnica razvoja općine Ilijaš u osamdesetim godinama prošlog stoljeća, ali i danas, u najvećoj mjeri zahvaljujući dugogodišnjoj tradiciji posvećenosti navedenim privrednim oblastima, respekta vrijednim stručnosti i iskustvu, te prirodnim potencijalima kojima raspolaže ovo područje.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakva je bila dinamika poslijeratne ekspanzije privrednih aktivnosti sa aspekta tranzicije vlasničkih odnosa, refleksije na poslovanje privrednih subjekata i u kojoj mjeri je izraženo privatno poduzetništvo?

A. FAZLIĆ:

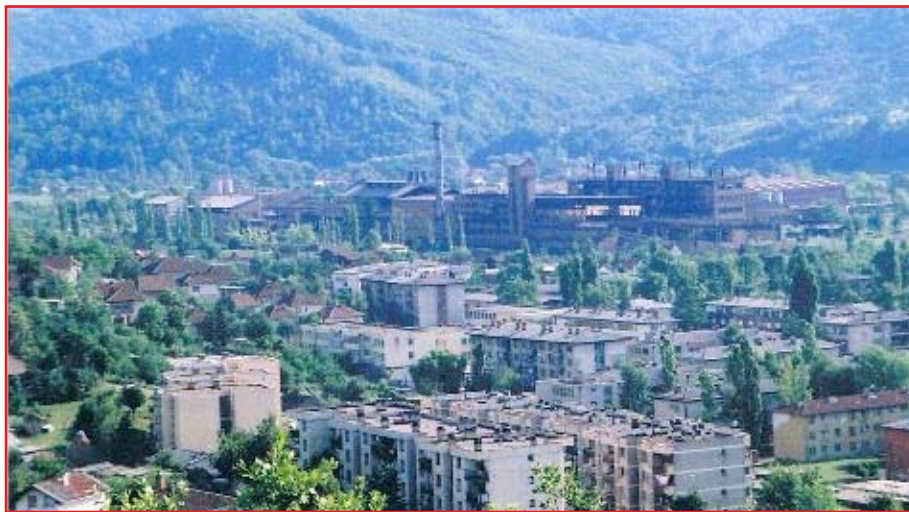
U poslijeratnom periodu Ilijaš, kao i većina drugih bosanskohercegovačkih lokalnih zajednica, našla se u izuzetno teškoj situaciji, i to ne samo u smislu lošeg privrednog stanja, već i velikog broja raseljenih lica, uništene ili dotrajale društvene i saobraćajne infrastrukture. Ovakvo stanje zahtijevalo je reorganizaciju, obnovu i ponovnu uspostavu gotovo

Gradski trg

Stari grad

svih segmenata društvenog života, od zdravstvenog, socijalnog i obrazovnog sistema, preko obnove saobraćajne i društvene infrastrukture, do stvaranja elementarnih preduslova za razvoj poduzetništva.

U provedenom postupku privatizacije su nastali manji privredni subjekti koju su danas nosioci razvoja općine Ilijaš. U tom smislu danas posluje veći broj malih i srednjih privrednih subjekata. To, sa aspekta održivosti postojećih privrednih aktivnosti ima izuzetne prednosti, ali i nedostake u smislu organizacije istraživanja i razvoja unutar pojedinačnog poslovnog subjekta, organizacije kvalitetnog i troškovno prihvatljivog marketinga, racionalizacije troškova uprave privrednih subjekata, racionalizacije transportnih troškova, obezbjeđenja kontinuiranog plasmana vlastitih proizvoda na ino tržištima i slično.

Veliki broj malih privrednih subjekata zasigurno pozitivno utiče na razvoj poduzetničkog duha unutar lokalne zajednice, koji je u predhodnom periodu, dugi niz godina bio gušen planskim načinom privređivanja koji se odvijao u malom broju velikih privrednih sistema. Procesom tranzicije vlasničkih odnosa dešava se i društvena tranzicija, jača poduzetnički duh i stvaraju nove razvojne mogućnosti, koje, u naglašenim konkurentskih uslovima mogu obezbjediti sigurnu egzistenciju samo tržišno orijentiranim upravama, odnosno upravama koje konstantno ulažu u nove tehnologije i znanje

svojih kadrova, ulažu u marketing vlastitih proizvoda i razvoj kreativnih poslovnih politika, čime osiguravaju kontinuitet svog poslovanje.

PRILAGOĐAVANJE NOVIM TRŽIŠNIM PRINCIPIMA

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakvo je trenutno stanje u privredi na području Općine i ko su nosioci privrednog razvoja ?

A.FAZLIĆ:

Nosioci privrednog razvoja na teritoriji Općine Ilijaš uglavnom su mikro, mala i srednja preduzeća koja zapošljavaju do 250 radnika i više od 90 posto ukupnih privrednih aktivnosti se praktično odvija u njima. Radi se o proizvodnim subjektima, subjektima iz oblasti građevinarstva i pratećih usluga, te subjektima iz oblasti poljoprivredne proizvodnje, a ostalo su uglavnom preduzeća koja se bave pružanjem usluga.

U oblasti industrijske proizvodnje izdvajaju se privredni subjekti u oblasti metaloprerađivačke i drvoprerađivačke industrije, a u posljednje vrijeme počelo je sa radom i nekoliko privrednih subjekata koji se bave preradom poljoprivrednih proizvoda, odnosno prehrambeno-prerađivačkom industrijom.

Radi poređenja sa drugim lokalnim zajednicama, na području Općine živi 19 102 stanovnika i registrovano je 920

poslovnih subjekata, što podrazumjeva djelatnosti pravnih i fizičkih lica. Tako u prosjeku na 1 000 stanovnika imamo 48 poslovnih subjekata, što je neznatno ispod prosjeka FBiH.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koje privredne grane imaju najveće potencijale za ulaganje i koje aktivnosti se čine u cilju privlačenja investitora ?

A.FAZLIĆ:

U proteklom periodu identificirali smo perspektivne oblasti za ulaganje u kojima naša lokalna zajednica ima komparativne prednosti u poređenju sa drugima.

To su privredne grane za čiji razvoj Općina ima prirodne potencijale ili pak tradiciju bavljenja konkretnom granom privrede, te u tom smislu izdajamo prvenstveno metaloprerađivačku, drvoprerađivačku i prehrambeno-prerađivačku industriju, poljoprivrednu proizvodnju, turizam, te potencijalno neke nove industrijske grane kao što je farmaceutska industrija.

Pored navedenog tu su i radnointenzivne djelatnosti kao što je tekstilana industrija, zbog radne snage koja je značajno niže cijene od prosjeka cijene rada u Kantonu Sarajevo, ali i zbog komparativnih prednosti kojima rapolažemo.

To se prije svega odnosi na veličinu tržišta, odnosno neposrednu blizinu Sarajevu i Zenici, nezagađenu životnu sredinu, prirodne resurse od

kojih prije svega mislim na šume i vode, industrijsku tradiciju, koridor 5-C, željezničku infrastrukturu, blizinu međunarodnog aerodroma u Sarajevu, relativnu blizinu luke Ploče, efikasnu lokalnu upravu, niže cijene nekretnina u poređenju sa prosječnim cijenama nekretnina u Kantonu Sarajevo, te ekspanziju razvoja poljoprivredne proizvodnje i turizma.

Općina Ilijaš preuzela je aktivnu ulogu u privlačenju domaćih i inostranih investitora, primjenjujući set mjera od kojih i uspostavu aktivne saradnje sa nadležnim državnim i međunarodnim razvojnim institucijama i organizacijama i to Državnom agencijom za promociju stranih investicija-FIPA, ministarstvom privrede i ostalim kantonalnim ministarstvima, federalnim ministarstvom razvoja, poduzetništva i obrta, Sarajevskom regionalnom razvojnom agencijom-SERDA, te velikim brojem međunarodnih organizacija koja se bave problematikom lokalnog razvoja kao što su Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit – GIZ, Regional Environmental Center - REC i druge.

Dio seta mjera je i izgradnja poduzetničke infrastrukture, prvenstveno razvoj nove industrijske zone "Luke" na površini od 16,6 hektara, sa 50 novih investicijskih

POSVEĆENOST MLADIMA

A.FAZLIĆ:

Općina relizuje dva programa pomoći mladima.

Prvi se odnosi na stipendiranje nadarenih učenika i studenata za čije namjene se, na godišnjem nivou, izdvoji oko 100 hiljada KM.

Raduje činjenica da se broj primalaca ovih stipendija povećava, što je potvrda uspjeha koje ostvaruju tokom školovanja. Drugi program odnosi se na stipendiranje mladih sa lošijim socijalnim statusom za što se izdvaja oko 30 hiljada KM.

Osim navedenog, a u saradnji sa kantonalnim ministarstvom obrazovanja, vršimo subvencioniranje javnog prevoza učenika i studenata, za čije namjene se izdava oko 500 hiljada KM na godišnjem nivou.

Radi se o znatnim sredstvima, a razlog tome je velika razruđenost naseljenih mjesta na općinskom području.

To nam je ujedno i dodatni motiv, sa željom da mladi, iz bilo kojeg dijela Općine imaju podjednake uslove za naobrazbu, jer ulaganje u obrazovanje bila je i ostala najbolja investicija.

lokacija, zatim poticajne mjere u cilju razvoja i jačanje saradnje sa postojećim privrednim subjektima na teritoriji Općine, te mjera povećanja brzine opštinske usluge prema poslovnim subjektima i potencijalnim investitorima.

■ A.FAZLIĆ:

Osnovni fokus naših aktivnosti je jačanje saradnje i otvorena komunikacija sa privrednicima i potencijalnim investitorima na teritoriji općine Ilijaš, pružanje pomoći potencijalnim ulagačima i aktivnim poslovnim subjektima, u smislu efikasnog rješavanja njihovih zahtjeva. Ništa manje bitno nije ni stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u

BH BUSINESS MAGAZINE:

Šta predstavlja težište aktivnosti općinskih organa i službi u cilju stvaranja što povoljnijeg privrednog ambijenta ?

Optimalni preduslovi za intezivan razvoj poljoprivrede

smislu izgradnje kvalitetne poslovne i saobraćajne infrastrukture, te provedbe aktivnosti koje imaju za cilj na najbolji način promovirati sve komparativne prednosti naše lokalne zajednice u kontekstu trenutno raspoloživih i planiranih razvojnih potencijala.

BH BUSINESS MAGAZINE:

Koji infrastrukturni projekti su realizovani u zadnjih nekoliko godina i šta će biti fokus djelovanja kada su u pitanju kapitalne investicije u narednom periodu?

A. FAZLIĆ:

Na području naše općine u proteklom kratkoročnom periodu realizovani su kapitalni projekti, od kojih, prema kriteriju vrijednosti investicionog ulaganja, možemo izdvojiti sljedeće:

-Pješačka zona Ilijaš u vrijednosti od 1,115.000,00 KM,

-Izgradnja modernog objekta osnovne škole u Starom Ilijašu,

-Izgradnja objekta primarne zdravstvene zaštite – Ambulanta Mrakovo i prostorija MZ Mrakovo u vrijednosti od 350.000,00 KM,

- Regulacija korita rijeke Rače u vrijednosti od 160.000,00 KM,

-Utoplavanje zgrade dječijeg vrtića u Ilijašu u vrijednosti od 85.000,00 KM, te

-Izgradnja vodoopskrbnog sistema - vodovod Bioča u vrijednosti od 185.000,00 KM.

U narednom periodu fokus naših aktivnosti usmjeren je na realizaciju:

-Projekta uspostave Industrijske zone „Luke“ u periodu od 2013. do 2018. godine, čija procjenjena vrijednost poslovne infrastrukture iznosi 10.970.000,00 KM,

-Izgradnja saobraćajnice u Podlugovima u vrijednosti od 800.000,00 KM, te

-Izgradnja stambeno poslovnog kompleksa Banovac.

**HIDROPOTENCIJALI I
IZGRADNJA
REZIDENCIJALNIH NASELJA
– NOVI IMPULS RAZVOJU
LOKALNE ZAJEDNICE****BH BUSINESS MAGAZINE:**

Ralizacija kojih strateških projekata, osim navedenih kapitalnih investicija, će generirati dodatni razvoj općine Ilijaš ?

A. FAZLIĆ:

Izgradnja rezidencijalnih naselja na širem području Bioče, čiji investitori su biznismeni iz Kuvajta, jedan je od strateških projekata, kojim je, naplatom poreza na promet nepokretnosti, već ostvarena budžetska dobit. Shodno kantonalnoj odluci o prostornom planu za period 2003.- 2023. godina, te saglasnosti općinskog vijeća za preinaku zemljišta u građevinsko i gradnju planiranog tipa naselja, obezbijeđeni su svi zakonski preduslovi

da područje općine Ilijaš dobije nove kvalitetne sadržaje. U fazi je izrada plana parcelacije navedenih područja, a naredne faze podrazumijevat će angažovanje domaćih projektantskih kuća, a potom i građevinske operative, što će dati novi impuls različitim vrstama privrednih djelatnosti, čime će doći do povećanja opće potrošnje.

Drugi bitan element na kojem baziramo razvoj lokalne zajednice odnosi se na projekat izgradnju tri mini hidroelektrane na rijeci Bosni, vrijednosti oko 50 miliona KM, za što je, od strane Zavoda za planiranje razvoja kantona Sarajevo, već izdata saglasnost. Slijedi faza dobijanja koncesionih prava, a realizacijom projekta, koncesiona naknada će uticati na povećanje općinskog budžeta. Navedeni projekat obezbjeđuje uslove za razvoj turizma i ugostiteljstva, čija ekonomska opravdanost će, sasvim sam siguran, biti prepoznata od strane poduzetnika.

Turizam kao element razvoja lokalne zajednice već je, u protekle dvije godine potvrđen na području Nišičke visoravni, odnosno zaštićenom pejzažu prirode Biambare, gdje se nalazi i nacionalni spomenik stećaka Mramorje. Osnivanjem Javne ustanove za gazdovanje zaštićenim područjem kantona Sarajevo koji obuhvata područja Vrela Bosne, Biambara i Skakavca, u znatnoj mjeri je povećana posjećenost poklonika prirode, a time i komercijalni efekat. Ono što na navedenim područjima nedostaje su smještajni kapaciteti hotelskog karaktera, a završetak izgradnje etno sela u blizini Biambara u određen način će to nadomjestiti.

**REALIZACIJA RAZVOJNIH PROGRAMA
PREVASHODNO
TIMSKIM RADOM**

BH BUSINESS MAGAZINE:

Kakav je Vaš stav o sintezi "Općinski načelnik - Menadžer" ?

A.FAZLIĆ:

Tranziciom privrede, odnosno prelaskom na tržišni način privređivanja, promjenila su se i viđenja svih drugih privrednih i vanprivrednih prilika, dakle uopćeno društvenih pojavnih oblika u odnosu na protekli period. U ovom smislu vremenom se postepeno mijenja i svijest ljudi i način poimanja određenih društvenih formi i samog sistema u kojem one funkcioniraju.

Danas, za razliku od predhodnog perioda, većina općinskih administracija preuzima sve aktivniju ulogu u kreiranju boljeg društveno-ekonomskog ambijenta. Općina Ilijaš već duži niz godina nastoji i u znatnoj mjeri uspijeva da osigura transparentan, efikasan, kreativan i odgovoran rad administracije kojim teži da osigura ugodan i dostojanstven život svojim građanima.

S tim u vezi općinski načelnik sve više preuzima ulogu menadžera, ne samo postojećih općinskih službi kojim rukovodi, već i ulogu menadžera lokalne zajednice u širem smislu, što predstavlja izuzetno odgovoran posao i kao takvog ga treba ozbiljno shvati i dobro organizirati da bi se sve odvijalo u pozivnom smijeru i da bi se ostvarili zacrtani strateški ciljevi lokalne zajednice. Svi razvojni programi, projekti i ideje mogu se efikasno realizirati samo kroz timski rad, uz osiguranje kvalitetnog i stručnog osoblja, te definisanje jasnih ciljeva, zadataka i aktivnosti putem kojih će se postići očekivani rezultati unutar jedinice lokalne samouprave.

AKIF FAZLIĆ rođen je 18.5.1955. godine u Sarajevu. Osnovnu školu je završio u Podlugovima, a srednju ekonomsku u Sarajevu. Diplomirao je na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu, na odsjeku poslovne ekonomije 1979. godine.

Iste godine zaposlio se u "Željezari" Ilijaš, te je u ovom poslovnom subjektu obavljao poslove Šefa službe za plan i analizu i Šefa službe za računovodstvo i finansije.

U periodu od 1992. do 1995. godine bio je član Ratnog predsjedništva općine Ilijaš.

U periodu od 1996. do 2012. godine obavljao je poslove pomoćnika općinskog načelnika Službe za privredu, finansije i investicije općine Ilijaš.

Također je obavljao funkcije člana i predsjednika Nadzornog odbora "Željezara" d.d., Ilijaš i KJKP "Sarajevo šume" d.o.o., kao i funkciju Komandanta CZ Općine Ilijaš.

Dobitnik je najvećeg općinskog priznanja "Plakete i grba Općine", koja mu je dodjeljena od strane Općinskog vijeća Ilijaš za doprinos razvoju lokalne zajednice. Oženjen je i otac dvoje djece.